

המזכרה

דמי חתימה לשנה כפולין 600 מ"מ.
 לרבע 150 מחיר גליון בודד 15 מ"מ.
 באוסטריה 600 כתר לשנה 150 כי לרבע.
 במשיכו-סלובקיה 100 כתר לשנה 25 כ
 לרבע.
 כרוסניה 100 ליי לשנה. 25 לרבע
 מחיר מודעות 30 מ' בעד שורה
 פצה או מקומה. מחיר ברכת מ"מ או
 הודעת אירוסין 100 מ'. האדרסה:
 „Hamicpe" Kraków ul. Miodowa 22.

Kraków—Lwów dnia 15 kwietnia 1921.

גליון זה.

כראקא—לבוב, מ' מצודע ו' בניסן תרפ"א.

ומטרתה להשמיד את הצבאיות האשכנזיות מן העולם, אכן מי שחי
 ולא הבין, שרק תואנה בקשו להם חברי האנטאנפה? הרי אין
 הצבאיות שיטה בפני עצמה, אלא רק תולדת הלאומיות, ואלמלא זו
 האחרונה עם תולדותיה; הקנאה והשנאה, כי אז לא היתה כל
 צבאיות בעולם.

ובכיון אי אפשר להחליט, שיש להתרחק מן הלאומיות ולעשותה
 אחראית בעד כל תועכות המלחמות, כמו שאי אפשר להחליט, שיש
 להתרחק מן האמינה והרת, לפי שגם היא הרבתה חללים בעולם
 ועצומים היו הרונייה. הלאומיות, כמו הרת, קבועה עמוק בלב האדם,
 ואי אפשר לעקרה משם, מפני שהיא לא רק פרי התנוד, אלא גם
 טבעית. רגש הלאומיות הוא בעצם רגש אהבת המשפחה במושג יותר
 רחב; כמו שאוהב אדם בני משפחתו יותר משאר בני אדם כן הוא
 אוהב את עמו יותר מעמים אחרים וכשם שלא יבקש האדם, שכל
 יושבי תכל יהיו בני משפחתו, כן לא יוכל לרוש, שיהיו כל העמים
 עמו ויכלעו בו; הלאומיות, המהורה אינה הדרשת זאת כלל, היא דורשת
 רק התחרות הפשוט עם שאר הלאומים על שדה הקולטורה
 העולמית.

היוצא לנו מזה, שלא הלאומיות בשהיא לעצמה הוא האסוק,
 אלא הלאומיות הקיצונית עם נטייה להתפשטות, לעשית נרים, לריכישת
 נפשות ולזכות את כל העולם במחמדיה, והיא היא המסכסכת נני
 כנוי ומתחרת ריב בין העמים. ביחוד שנואה הלאומיות בהתחברה עם
 הפוליטיקה ונעשית רשמית ומושלת. עדין כאו בעת האחרונה לדי
 מסקנה, שיש להוציא את הלאומיות בכללה מחוג פעולתן של הממשלות
 וכמו שיש כבר עכשו ממשלות, שאינן יסקות ככל בעניני דת
 ושאינן לה נכסיה רשמית ישחושבות את הדתות-לענינים סרסים גרידא
 ובכיון הן-קימות וממלאות את תפקידן, כן מחויבות כל הממשלות
 לנשל כל לאומיות מן הפרוגרמה שלהן, ואסור דהן לעסוק בשאלות
 לאומיות כלל, רק להכיר אותן, כמו את הרת ואהבת המשפחה.
 לאיריאלים אנושיים, שאין לממשלות שום יחס ושייכות אליהם.

כמו כן צריך להשתמר מליסר מדינות חדשות על בסיס
 הלאומיות, או ליצור מדינות לאומיות בכלל, מן המדינות הלאומיות,
 שנבנו מחורבנה של אוסטריה נלמוד דרעת איך לא תהייה ממשלות
 טובות, ויצרי החוזה הוורזי בשעה שנכנסו למועצה לרוץ על שלום
 העולם, כבר הרגישו ברבה, שראוי לנעול דלת בפני הלאומיות, שלא
 תכנס לחדרי עבודתן של הממשלות, ולפיכך טבעו את הסמא של
 עמדת הלאומים ברשות עצמם, כלומר כל לאום ינהל עסקיו בעצמו
 והממשלה תעמוד מנגד לעבודה קולטורית זו ולא תתערב בה לא
 לשבט ולא לחסד, אבל במשך המועצה, כנראה, נתקלקל להם הדפוס
 ויצא להם העגל של מדינות לאומיות, ממש ההפך ממה שנתחננו.
 בראותם עוחתם זו, הוסיפו על החחה את המחשה למעוטים, בכדי
 להגן עכ"פ על הלאומים הקטנים מפני הלאום השליט, מה מיכה של

תוכן הענינים.

פרוד בין הלאומיות ובין המדינות, יורה כהן. — אפשרות
 ומציאות אליהו מרקוס. — סקירה בעתונים: מספר הזכרונות של
 הנראף וויטה. העינים נפקחות. — מתהפכות הזמן: יהודי נזיר על
 המילה, ונכרים מבטלים את הגזירה. — מדינת ומדינה ומקריה;
 בקראקא. כפולין הקטנה. כפולין. כרוסיה. כליטא. באוסטריה. באמריקה.
 בקנדה. בארץ ישראל. — השבוע בכל העולם. — תולדות הגאון ר'
 יהנתן איבשיץ, היב יוסף מיוש.

פרוד בין הלאומיות ובין המדינות.

כל העמים רוגלים עתה בשם הלאומיות ואפילו אותם הנועים
 או השבטים הקטנים, שעמדו עד עתה בשפל מררנת הקולטורה —
 פתאום נולדו להם בן לילה, אנשי שם, גבורי מלחמה, גאוני רוח
 וגאוני האמנות והפיוט ונללו אצלם קולטורות עם היסטוריות, אשר
 לא שערום לא חכמי העולם ולא אבות אבותיהם, מזה נראה, שהכל
 חושבים לעצמם את הרגש הלאומי לערקה, לזכות, אבל מפני מה
 נעשות בשם הלאומיות הזאת כל תועבה וכל נבלה וכל שעורריה
 דברים האסורים לאדם פרטי עפ"י הרת והוק' הארץ, עפ"י חוקי המוסר
 והאנושיות — מותרים הם כהיתר נמור לכל האומה עפ"י הכלל
 הידוע של הישועיים, התכלית מקדשת את האמצעים? אין לך מעשה
 מנונה, רציחה או נולה, שאינם נעשים לתועלת הלאומיות הקדושה,
 שהיא עכשו השיטה השלטת של כל העולם, עינינו הרואות, שהשיטה
 הזאת מביאה לידי שוביניות, המביאה לידי שנאת חנם בין העמים
 והשנאה מביאה לידי הדיינות וצבאיות, ואלה לידי מלחמות נוראות
 ושפיכות דמים, ולא רק שיד בלבד, אלא כל עכירות שבועותם וכל
 חמאות השאול הרי הן תולדות המלחמה, כמו שראינו זאת במלחמה
 האחרונה. הכל יודעים היום, שהשוביניות האשכנזית והצרפתית הסבו
 את ההרג הרב ההוא, שאין רוגמתו ברברי הימים, קלמנסה — שהיה
 ראש המיניסטרים בצרפת — לא נוש מלהגיד, שחכה 49 שנים
 דנקמה, שנקם עכשו באשכנזים, הלאו המוסרי של, לא תקום של
 הביבליאה — לית ליה לקלמנסה; עתה יצפו האשכנזים 49 שנים
 אחרות וינקמו נקמתם מאת הצרפתים, ובן יהודי הרבר תלילה עד אין
 סוף וכך נקמה מעין זאת עולה, כנודע, בקרבנות של חמשה מיליונים
 חללי אדם, מלכד בעלי מום גופניים ורוחניים ואלפי רבבות של נכסים
 נשחתים, רבשיע! אנה אנחנו באים עם שיטה זו וסדר עולם אשר
 כזה? האמנם נניע — לפי דברי גריילסארצער — מן האנושיות
 דרך הלאומיות אל הבהמיות?

ובכן אומרים רבים שנהוץ לשנות השיטה; עד עתה הורגל
 העולם הנאור לתלות הסרתן בהצבאיות (מיליטריזמוס) ומלכיות המערב
 בלחמם עם האשכנזים הכריזו על מלחמתם, שהיא מלחמת מצוה,

לא אנע פה באותן הסתירות בחיינו הלאומיים כעת. שהנן תולדות של גורמים העומדים מחוצה לנו ואינם תלויים בנו. כגון: זכות המיעוט להעם היהודי בגולה — מחל גיסא. וקפוח זכות אורח להיהודים בארצות המזרח — מאירך גיסא. הפיץ אני רק דרון על הנגוד הפנימי בין אפשרות ומציאות. שהנחו תולדות מעשינו. ושהאחריות עליו מוטלת אך ורק עלינו. כמו בהשאלה הארץ-ישראלית. אלפים שנה הכינו וקיינו לאותו היום. שבו נתת לנו האפשרות לחיות חיי עם על אדמתנו ואותו היום הגדול הנה הוא בא. והאפשרות לשוב אל ארץ אבותינו נתנה לנו; במה אפוא לבאר את המציאות המעציבה של הארציות הנוראה. שעמנו שקוע בה עכשו? אין זאת שאלה עיונית. שנוכל להפטר ממנה בדחיית קשו. מפני שבפטרונה תלוי גורל עתידנו; רצון העם לנאולה היה תמיד הבסיס היחיד לכל תקוותנו. בלי העיקר החשוב הזה כל עבודתנו ללא הועיל. למותר להזכיר את כל התפקידים הקשים הרובצים עלינו עכשו. שדורשים דוקא התענינות מרובה ועבודה ענקית של כל העם. בעינינו ראינו באיזו קושי עלה להעמיס שנשחתרו לסדר את חייהם המדיניים. ואם עמים היושבים על אדמתם כך. אנו על אחת כמה וכמה! נדחי עם מסור ומסורד עלינו לקבץ ולהעתיקם לארץ הרוסה ושפמה. הזקקה עוד לבנין. לפיכך במרם ננש לעבודה מוכרחים אנו. אם לא נתפוזר לרמות את עצמנו. להביש להאמת בפניה ולראות אם לא המיתה הנלוות הארוכה בלב העם את הרצון לנאולה. הרוצה העם להגאד או אינו רוצה? הנה אומר: רוצה ואינו רוצה. רוצה הוא בנאולה כשהיא לעצמה. אבל אינו רוצה — אל נא נתא להאמת — באותם הקרבנות הררושים להנאולה. והא בהא תליא ו

אם הקרבנות הנחוצים על מזבח רעיון שיבת ציון לא יוקרבו. נאולה מנץ? נאולה בלי קרבנות אי אפשרית ולנאולה כזו העם אינו מוכשר מפני שלא היה מוכן לה. תחת הנאולה הפתאומית הפלאית שקרה לה. הוא רואה לפניו דרך עבודה ארוכה אפית. תמידית. והוא נרתע לאחוריו: אפשר שאין זה גורלנו הנוער לנו מאת ההשגחה! לכן כשם שהעבודה היא תמידית. ככה גם הכחות והאמצעים צריכים להיות תמידים גם הם. ומשום זה אי-אפשר להשען על התפעלות רגעית של ההמון. מפני שהעבודה לפנינו הוא קבועה. עבודה לדורות. ומשום זה מוכרחים אנו להמציא גם מעינות יצירה קבועים. שנוכל להשתמש בהם בכל עת הצורך. פה נחויץ הנוד צבירי. שיהפוך את הציגנות לתנועה עממית. ובתור תנועה כזאת אינה רשאית להשאר בתחומה של עד עכשו. של הכרה פוליטית. הניגונית. הברה כזאת אינה יכולה להיות אלא קנינם של יחיד סגולה. מפני שההמונים על פי רוב יפעלו רק על פי נטיותיהם. שמקודן בניש ולא בשכל. ישאמו ללא נורע. בלי הכרת המטרה האחרונה. הרחוקה מהחיים החיים. ושהקשר בינם ובינה הוא תמיד אמצעי.

בבואנו אל ההמון עלינו לדבר אליו בלשונו הוא. זאת אומרת: לעורר את רגשותיו עיי כל אותן רטנולות המסנולות לזה. אין ברעה לתת פה פיסמא פרטית של דרכי הכשרת העם. שיש בהם כדי לתקן אותו לעבודה צבורית כעבודתנו. יש לנו במקצוע זה מסורה שלמה ואין מן הצורך לטחון קמחא סחינא. רוצה אני רק להעיר — דרך אנב — על גורם חשוב אחד בנידון זה. שמקילים בו הציגונים החפשיים: על הציגנות הרתית. הנובעת מהרגשות הרתיים. סתימת המעינות האלו. שמטפלים בזה רבים משדנו. אינה מלאכה רצויה כלל. זה הכדל: כל מה שיש בו כדי להרים את הרגש הלאומי קרוש הוא. ואסור למעול בו. הציגנות של עכשו הוא עבודה לאומית פסיכולוגית. שצריכה להתחשב את כל התכונות והסנולות הנפשיות של עמנו. היא צריכה להיות אותו המרכז. שירכז ויאחד את כל הכחות החיוניים והפוריים של היהדות. רק אז תוכל לפשוט את צורתה של אפשרות ולקבל צורה של מציאות.

אליהו מרכוס.

מרנופול.

הננה זו — זאת נבין אם נעלה על לבנו. שהרוב הלאומי הוא המושל והוא המנין. זאת הבינו גם חברי האנסאנטה. כי בשעה שפדרו את נוסחי המנדט לפלשתינה כבר הדגישו. שלא תהיה ללאומיות היהודית שלפון בפלשתינה. אלא הלאום היהודי ימצא שם מקלט בטוח ומקום להתפשטות. וממילא מוכן. שמה שהנהיגו בשביל היהודים — מפני דרכי שלום עם שכניהם הערבים — נחויץ להגהינו גם בכל העולם. אלא שלקטוח זכות נקל להתחיל ביהודים.

כללו של דבר: מחלת התבל היא הלאומיות הרשמית. ורפואה שלמה למחלה זו יכול להביא רק הפרוד בין הלאומיות ובין המדיניות; לאומיות לחד ומדיניות לחד וזהו מה שהיהודים בגולה דורשים מאת העמים השליטים. ולכו להם העמים איש בשם המדיניות שלו ויטפלו להם בלאומיותם כטוב בעיניהם — על הממשלה לסלק ידה מהם. השיטה הצודקת הזאת סופה לנצח ואפילו בצרפת השכורה ומשונעת עתה מנצחונה. שקועה עד צואר בשוביניות שלה. והיא מתהוללה עתה בצבאיות יותר מכל העמים — יש לקוות. שהשכרון הזה יפוג בקרוב. והנאורים בצרפת יבואו לירי הסכם. שלא זו הדרך הנכונה שבתור להם. התעמולה להגדיל ולהאדיר את הלאומיות היא נאותה ומבוקשת רק במנים האומה. אולם אינה רשאית בשום פנים להכנס לממשלה ולהרחק בחוקה כאורח לא קרוא לחונים ועמים זרים. שאינם דורשים אותה כלל. רק אז תתגלגלה הקטמות והמריבות והמלחמות בין העמים — ותתבטל ממילא גם הצבאיות — אם תתפשט התיאוריה הזאת בין כל עמי התבל והלאומיות הלוהמה תשנא עליהם כמו הכנסייה הלוהמית. שתולדותיה (מפעי הצלב והאינקביויציה) כבר נרשמו בהיסטוריה לדראון עולם.

לעומת זה יש לקרב ולחבב על הכריות לאומיות שקטה וצנועה המגינה על קיום אומתה ואינה עומדת בקשרי מלחמה עם לאומים זולתה. יש לציר סמל הלאומיות לא כמלאך חבלה חנור הרב. כראם ככרוב שמים עם עדה זית טרף בפיו; לאומיות כזאת היא גם יהודית. מפני שהיהודי מטבעו ועפיי המדיניות שלו הוא צנוע בלאומיותו כמו בדתו ואהבת משפחתו; אינו מכריז עליה בקולי קולות ואינו מטיף אותה על אחרים ברוע. לכל היותר הוא דורש סבלנות בעדה ולא הנסוניה. כן צריך להיות. והשיטה הזאת היא שטת העתיד.

יהודה כהן.

אפשרות ומציאות.

לא תמיד הולכים החיים הרואלים כאותה הדרך. שמתה להם ההיסטוריה. זו הנעשית בדי אמות של חדרי החכמים והמדיניים. יש שסבות וגורמים. המסתתרים בתביון ממיר ונעלם מעיני יודעי החיים והוקריהם והעומדים מעבר להוג מבטם והשקפתם של האנשים הניל. מונעים את העובדות ההיסטוריות שבראו הם. מצאת מן הכח לפועל. אף על-פי שהן לכאורה הכרחיות ומכועות. וככה נראה לרוב. שבין ההיסטוריה בכה. כמו שנכנה את זו המלאכותית העשויה. ובין ההיסטוריה בפועל. זו המכועה. שיערו להם החיים בכחם הם. מתהווה קרע או גם סתירה. שקשה להבינה בלי התעמקות באותן הכחות המופשטים שבראיה.

חיונות כאלה יופיעו על כמת חיי האנושיות או הלאום על פי רוב או. בשיתחיל הגלגל ההיסטורי מסתובב — בתנאים יוצאים מן הכלל — במהירות כזו. שאין החיים האפיים היומיומיים של ההמון יכולים ללכת שלובייד אתו. התוצאה ההכרחית מזה היא השניות של החיים: בתור אפשרות — להלכה. ובתור מציאות — למעשה. הופעה שחיינו הלאומיים עכשו. שלהם נתכונתי. יכולים לשמש לה דוגמא אופית.

סקירה בעתונים.

מספר הזכרונות של הגראף וויטה.

בעתון "דילי טלגרף" האנגלי מתפרסם עתה ספר הזכרונות של הגראף וויטה, שהיה משמש בתור מניסטר ראשי ברוסיה בתקופת התקונים באונס, שנתן ניקולאי אחרי מפלתו במלחמת יפן. המאמענטי תרגם את הפרק המדבר על יהם וויטהובל השרים חבריו וגם הקיסרים שכימו ליהודים. וויטה היה איש לברלי והיה יועץ תמיד את הקיסרים, שאם אין אפשרות לתשמיד את כל היהודים צריך לתת להם אפשרות לחיות. אלכסנדר השני - כותב וויטה - היה אוהו כאמת בשיטה הזאת. אך אלכסנדר השלישי הור לשימת הלחץ, אבל כל מעשיו היו עדיין בסדר ובחשבון ובמדה ושקד להתאים גם רשעתו אל החוק, אך ניקולאי השני לא ידע עוד סדר ונכזל. הוא היה שונא את היהודים שנאה עזה וכל מעשיו יצאו מרנשו זה. את גורותיו על היהודים היה מתחיל תמיד: "ער בדיקת חוקי היהודים נגדו וכו'. הוא ידע, כי סופו לבטל את כל הגזירות, אלא שלא היה לו העז לצאת מגדר ההגבל. את הגזירות על היהודים לא היה מציע לפני מועצת הממלכה (סובייט), כי ידע שזקני הכמיו לא יסכימו לו והוציא כל הגזירות מרעת עצמו בעצת איוו ועדה רמה. הרוח הרעה והקמינור הקבוע בהצר הקיסר היה דודו הנסיך הגדול סרגאי הנהרג, הוא האיש שהפך את כל מוסקוא ברשעתו לקן של מורדים ושואפי נקם. הגזירות המשונות על היהודים היו לפעמים סותרות זו את זו, לפי שלא נברקו עיי חכמים מומחים, אלא היו תולדות המשטמה הסומא. והערבוביה שבהן נרמה. שלא מצאו בהן הפקידים יריהם ורגליהם והתנהנו בהן איש איש כפי ראות עיניו. אין ברוסיה אנשים נעשקים כל כך מאת הפקידים באכזריות כהיהודים. בפלכים ידועים הם מטיילים עליהם מסים מיותרים. ורק היהודים העניים היו משלמים אותם, בי העשירים ידעו לשחד את הפקידים במתנות ואין עליהם כל עול גזירות. אדרבה לעשירי היהודים היתה השפעה רבה על הפקידים הרמים. בשנות השמונים הלכו זקני הסינאט על הגזירות ודרשו לבטלן, אך המניסטר נרש את אנשי הצדק האלה מן הסינאט והכניס אחרים תחתיהם, שענו אמן אחרי כל מעשי הצאר, כל מעשי התעתועים האלה הביאו את ההמון היהודי ואת בני הנעורים לדי יאוש ומן היאוש לדי מרידה והיו מוסרים נפשם על שיטת המרידה ומשכילי היהודים נספחו אל מפלגת הקדטים, שהבטיחה להם זכות אזרחים.

היחודי לגולדינג הוא סוף סוף ארץ ישראל. רבים אוי יחשבו את הדבר כמטוה, כי הכל יודעים, שאין אי מוכנה לקלוט המוני נולים ולפרנסם. כן, הכל יודעים, אבל מה שצריכים לדעת אינם יודעים. אמנם אין אי מוכנה ואולם הארצות המוכנות הרי נועלות דלתיהן, כי העמים ישפטו היום כך: ארץ בת תרבות בתנאים של היום היא כארמון בנוי לתלפיות בכל עדניו ותפארתו ובפרטי תשמישו. יש בה מסלות, מסיב, בתי דואר, טלגרף, העלות, בחים וכל בניני צבור ותקניהם ומכשיריהם. תיאטראות ובתי עונג בתי מלון, ספריות, בתי חרושת, בים וכו' וכו'. כל הדברים האלה, העושים את הישוב התרבותי אפשרי, עלו ליושבי המדינה כעמל אין קץ ומי שלא טרח בהם אין לו רשות להנות מהם. כל זמן שאיוו ארץ נמצאת עדיין במצב פראי, אין מונעים את הזרים לבוא ולהשתתף בעבודת הבנין, אבל בארץ בנויה ומשוכננת ומסודרת בכל המכשירים והתקונים אין בניהובניה רוצים שיבואו זרים וימצאו הכל מן המוכן ויהנו מכל כמיהם. שיטה כזאת יש עין רעה היא בודאי מרת סדום, אבל מן הבחינה הכלכלית יש לה יסוד. וכן ישפטו עתה כל העמים ועלינו לדעת זאת ולקחת ממנה מוסר השכל: אם רוצים אנו למצוא מקום שנוכל לשלה שמה בכל שנה את גולינו הסרי הפרנסה והמנוחה, עלינו לבנות לנו מדינה בדינו וזהו אמנם הבנין הברזל של דברי ימינו בארבעים שנה האחרונות, ההנין הזה הבריה את מקצת אחינו לחפש אחרי ארץ כזאת ולא מצאו. בי לארצות פנויות יערנו עתה כל העמים הגדולים, שיש להם כחות גדולים ועצומים ממנו. ואולם ארץ ישראל עדיין בשוממיתה עומדת והיא מטבעה הקבועה תפתח את עשרה רק לנו והראיה: במשך אלפי שנה התישבו גוים רבים בכל הארצות ועבדו ושכללו, רק לא את אי. וקהל קמן של יהודים הראו שם נפלאות, נטעו כרמים ופרדסים ושלחו את פרים לכל קצוי תבל... רק אנו נוכח להושיב שם נשמות ותהיה ארץ נושבת לנרחינו ומשום שנוכל, לכן הייבים אנו לעשות זאת ואין פה שאלת קשה או נקל. שם עם לא בנה את ארצו על נקלה, החובה ביהוד על בני הנעורים. כל יהודי צעיר צריך לעבוד שנים אחרות בכנין אי, מין עבודת הצבא הוא זה, עבודת חובה. וכל יהודי עשיר צריך לתת חלק מהוננו מין מס הוא זה, וחובה מיותרת מוטלת על היהודים החרדים, כי להם נועדה הארץ והם סובלים בנולה יותר מאחרים. והו פתרון שאלת לאן?

מתהפכות הזמן.

יהודי גזור על המילה ונכרים מבטלים את הגזירה.

מקרה כזה קרה באמת בארץ התהפכות, ברוסיה, שנהסכה בימינו עיוניים למטה ותחתונים למעלה. רוסיה היא היום ארץ השטית ויש ליהודים שם הלס גדול בשלטון הארץ ויש אומרים שכל הממשלה היא בידי יהודים. בכל אופן יש שם קומיסר מיוחד לעיני היהודים; אמנם אין הקומיסר ההוא דואג להחזיק תלמוד תורה וישיבות, בים עברים ובתי מדרש לתורה ולהכמת ישראל, אבל הוא דואג לבים זרנגיים, לעתון זרנגי רשמי ולטוהרת אותו הזרנגון. לנקותו מכל תערובת עברית והוא משניה שיכתבו גם מלים עבריות בכפלי הכתיבה היהודית. ולפי שאין עוד בטפוח הזרנגון כדי למלא עבודת מניסטר עכ"ם לשבע שעות ביום, הוא מבקש לו עבודה חדשה בכל אשר ימצא. ועלה על לבו, שכל זמן שתהיה עוד שארית לחובה דתית מוטלת על על היהודים, לא תהיה עוד החרות שלמה. והשארית הזאת מצא הפטרון היהודי, מתבולל קיצוני, במצות מילה והציע במועצה העליונה, לגזור עליה לבטלה. הדבר היה עולה בידו על נקלה, כי מי מחברי המועצה היה נועז להתנגד לבא-כח היהודים בענין יהודי, הרי הוא הוא המומחה המוסמך היחודי ואין אחרי מעשה מניסטר יהודי כלום.

העינים נפקחות.

היהודים החרדים בסולין, אפילו אלה שלא נספחו במזרחיה, כבר נוכחו, שאין דרך אחרת להחזיק את היהודים והיהדות בקיומם אלא השיבה אל ארץ אבותינו. בתחלה רק אמרו וכתבו, שאחת מתעודות הסתדרותם היא לעבוד ביישוב אי, כרי למנוע את אנשי הרוח שבתוך החרדים מהספה בציונות, אך מתוך שלא לשמה באן לשמה וכימים האחרונים הם מטפלים בזה בכל כובד ראש, כמו שנראה מן המלאכות הגדולה, שעלתה בימים האלה לאי והרבי מגור בראשה. לרכין שם את התנאים לעליה מרובה על יסוד חרושת ומסחר בהון רב. על התקופה החדשה בהי הסתדרות החרדים כותב בארגנס, יהודי מר בני-שמואל:

...הכל באו לדי הוכחה, שצריכים היהודים לשנות מקומם ולצאת לארץ אחרת: והנה השאלה הגדולה: אנה אנהנו באים? באמריקה הרלת נעולה, רק איש עשיר באמריקה עוד תשיג ידו להגיר שמה את שארו הקרוב אליו, בהוצאה של מיליון לכל בית אב ובטוהרה של יסורי מות והכוש הקבר. בתנאים כאלה הרי הגרת המונים אי אפשרית היא. וגם בחלקי תבל אחרים אין המצב טוב מזה. אי מה יעשו אלה שאי אפשר להם לשבת כאן? ... המקום

זאת היתה אספה יהודית אמיתית, שהשתתפו בה כל פנות העם. לא ככל שאר האספות, שאין נראים בהן אלא אותם הצעירים הציונים המוציאים את כל העם ידי חובתם, כעין כהני העמים, המוציאים את כל הכנסיה ידי חובת עבודת הקודש. באספה הזאת נראו כל ראשי הקהל המתכוללים, כל הרבנים וסתם בעלי בתים חשובים ונתוכים גם סגן ראש האזרחים ד"ר שלייהר. ומחזה מרומם ומשמח היה לראות איך רעיון אחד ממלא את לבות כולם, הכל מוכן להביא קרבנות קשים לבנין הארץ. רבים מהם נשאו מדברותיהם בהתלהבות למונת הענין. אנשים בעלי רגש, שהשתתפו באספה הזאת, דמו לראות בה השנות המחזה המרומם המתואר בתורה בתודע יוסף אל אחיו: אני יוסף אחיכם, אשר מרתם אותי מצרימה אחיכם אנחנו בבנין ארץ אבותינו אמרו גם אחינו המתכוללים, אע"פ שנראיתם ממנו, ולודא הפוליטיקה הנלווית, שעשיתם אותה עיקר בעבודה הציונית, היינו כולנו זה כמה נספחים בהסתדרות הציונית, אך להכחיש את כל עברנו לא יכולנו. אנשים באים בימים לא ישנו עוד את השקפת עולמם.

חרפה שברה לבנו בימים האלה, שנתפשו בלבוב משפחה של מדענים יהודים וספרנים וסתם הולכי בטל, שהיו מטפלים זמן רב ביוף שמרי כסף של חוץ לארץ, דוררים, כתרים ומרקים אשכנזים, כפי שמכתימים עתונים פולנים, השמחים למצוא בנו דופי. כבר הוציאה הכנסיה 32 מיליון מרק שטרות מוויפם, כנוסיה אחת של יהודים מנליציה המזרחית נתפשה בטשכין, שבקשו להברית שטרות חריף אל מעבר לנבול. כשלוש מיליונים כתרים אוסטריים הותרו. אחד מהם בקש לשחד את המפקח הפוליטי בששם ארץ מרק, ואחד מהם קפץ בעד הלוך הרכבת בשעת הנסיעה, כאשר ראה את הבולשת, השופטים משערים, שיש יחס קרוב בין שתי הכנוסיות האלו.

בפולין.

כפי הנשמע נערך כבר סדר-יחירות חדשה לסיים הבא והוא הולך בעקבות הסדר הישן, שהעיקר בו הוא הכלל, לגרוד גדר מסביב הסיים הפולני, שלא יבנסו בו יהודים וסוציאליים אלא רק כמתי מעט ולתכלית זו הוקצו גלילות בחירה גדולים בעלי צירים אחדים יחד, שהערים בטלות בהם בתוך המון כפרים מסביב באופן שבכל גליל יהיה לאכרים הרוב ומראה פני הסיים החדש לא יהיה שונה ממראה הסיים הראשון או, אם אפשר, נוטה עוד יותר לימין. רק שני הכרכים ווארשא ולודו בעלי פועלים הרבה יבחרו לברם בלי שותפות הכפרים, אבל כל הערים האחרות, אפילו קראקא, לבוב, לובלין וביאליסטוק תרונה למדרגת ערי מדינה ותבחרנה ברוב אכרים. האכרים יהיו אפוא אפטרופסי הערים, מהם יצאו המחוקקים, מהם המניסטרס ומהם כל הנהגת המדינה, ולא כולם ויטוים. אמור להניח את הערים לבדן, שמא תעשינה מרהה ותכנסנה אל הסיים יהודים אחדים יותר מאשר יוכלו לומאסלאויסקי וחבריו יסאת. ולתכלית הקדושה הוה העמידו בסכנה את כל הסיים המושל, תפארת נאון פולין, שיחסו בו מיסחים ומשכילים ובעלי כשרון וגסיון החנוצים כל כך במדינה חדשה ליצירת החוקים ולהנהגת המדינה ולהשגת על הפקידים, שלא ימעלו בשליחותם. צירים יהודים יוכלו להבחר רק בכרכים ע"י פירות עם המפלגות, אך מצד אחר יש מעלה לחוק כזה, כי גם מראשי צורינו לא יבחרו הרבה, שגם הם עירוניים. הרבם זו של האנטישמיים הוא הרב פיפות, בקשו להשחית את נחלתנו והשחיתו גם את נחלתם. פוליטיקה של שמשון ביד גבורי הלשון האלה: חמות נפשי עם פלשתים!

בפוליטיקה כזאת אוהים גם הסוציאליים היהודים, השוקרים לקיים מצות ישעיהו ככל אופן, בין לצורך ובין שלא לצורך ואפילו לרעת עצמם. כן עשו בווארשא סקירי הועד

כי כידוע אין עתה ברסיה שום מועצת העם ושום הסתדרות יהודית, שהיו בפולין להתנגד לו. אך הבו גדול לשוני-הוכיות של רוסיה הטיבטיים, כי על פי יש זכויות שוות לא רק ליהודים, ביאם גם לשרטרים וגם להם יש חלק בממשלה. הפרטים הנם כידוע מחמדים ואלמלי נגורה גיורה על המילה, היתה הגיורה חלה גם עליהם, כי ע"כ חוק אחד ומשפט אחד לכל המעמידים, לכל הלאומים ולכל הדתות. ובא-כה הפרטרים ממה בכל עו נגד החרות הזאת, שבקש המניסטר היהודי לזכות בה את רוסיה החרשה, שאר הקומיסרים הסכימו לו, כי פתרו מפני התקוממות הפרטרים והגיורה היהודית על המילה בטלה בזכות גוים.

מדינה ומדינה ומקריה.

בראקא.

ביום א' שיזו נקהלו סוחרים נצרים בהיכל התיאטרון הכרמלי, לקרוא נהר על הפין הממשלה לשנות את חק שביתת יום א' לטובת האכרים, שאין להם הזדמנות לקנות צרכיהם אלא ביום א' אחרי התפלה ולטובת היהודים שומרי שבת, שלא יצטרכו לשכות שבת ארוכה של עשיום שעה רצופות. הרוברים הורו על כל המלים המצמצמות, שנשמעו בסיים בשעת יצירת החוק היפה להטיף על היהודים שבת שניה וחובה לשכות גם בכל חני הקתולים, שגנו אולת אחרי אולת והתרו בממשלה, שלא תתנה ברעה ולא תעלה עליה חמת העם הנצרי. כפי הנראה הזמינו הצוררים קומדיות כאלו בכל עיר ועיר.

בשבוע שעבר היתה בהיכל אנורת הסוחרים היהודים אספה חשובה בדבר לשכה להכנסת סחורות ארג. הויר מר שפירא הדגיש את צורך הסתדרות כל הסוחרים בפולין הקטנה, לדרוש בכל עו מסחר חפשי ובכל אופן שלא תתרכו האפטרופסות על המסחר בווארשא, אלא לכוון לשכה גם בקראקא, דוכרים רבים תמכו בדרישה הצודקת הזאת.

היתה סח אספת יהודים בעלי אחוזה מכל פולין הקטנה והנגליות הדרומיות. באספה השתתפו גם צירי הסיים ד"ר טהאן וד"ר שמיניהוויץ. הנאספים התאוננו על הסקידים הנמוכים במחוזות רבים הנוקמים ביהודים על אשר ציריהם הכריעו בתוך האגרי ע"ד חלוקת האחוות הגדולות לאכרים עניים, והם מושיבים ועדות ומחליטים שאחוות היהודים נוערות לחלוקה, מפני שהמשק גרוע ולפי החוק צריכות נחלות כאלו להחלק, היו מקרים רבים, שבמחוז ידוע נועדו כל האחוות היהודים לחלוקה ואף לא אחוזה אחת של נצרים, אע"פ שהאחרונות הן אחוות גדולות ואלו של היהודים הן קטנות. הד"ר טהאן הצדיק את הכרעת היהודים, שהיו מוכרחים לעמוד בצד הנעשקים ובפרט שידם תקיפה עכשו. לאכרים שייך העתיד והשמאלים גם הם חומכים ביהודים בכל מקרה וא"א היה לתמוך בידו צוררי ישראל הימנים. נקבעה ועדה להשתדל בעד העשוקים ולדרוש פדקם.

בדבר השמועה, שהבאנו בגליון הקודם ע"ד סוחר היין ה' ו', נודע לנו ממקום נאמן וגם נוכחנו מן הפקטורה ומכתב ההכשר מאת ההיג מטולששווא, שהיין, שהוסכם עליו מאת הממשלה, נקנה באמת ע"י מר וו. והובא לפודגורויה, ורק דבת שוא הוציאו עליו, שונאיו, מר וו. לא היה כלל בווארשא וממילא לא מכר את זכותו לאחרים.

בפולין הכמנה

לבוב. מחזה מרהיב לב היה לנו בשבוע שעבר באספה בלית יהודית, שנקבלת בהיכר הקהל לתכלית עשיית תעמולה לקרן היסוד

הפרוספור שמעון אשכנזי יהיה היושב בראש המלאכות הפיזיות. שתשא ותתן עם המלאכות הליטאית בדבר נורד וויינא ובנותיה. בכפר נעמזשע אצל וויינא התנפלו לסמים על בית מלון יהודי והרגו את בעלת הבית ובר בני ביתה ואירחים שלנו שם. בעשר נפש אדם, באכזריות נוראה ואת הנשים אנסו. בכמה מקומות בליטא התעוררו עלילות דם.

במועצה המכוננת בליטא הקובנאית הציעה הועדה הממונה על התקציב, להגדיל את המניסטריום היהודי בהוספות פקידים וקצבת סמון לפי שהיהודים הראו אמונה ודבקות למדינת ליטא יותר מכל הלאומים האחרים. ההצעה נתקבלה ונעשתה לחוק.

בועדה לעניני מסחר אשר למועצה הניל הוסיפו הצירים היהודים הוספה לחוק שביתת יום א' ישיש רשות ליהודים, השוכחים בשביעי מטעם דתי או לאומי, לעבוד ביום הראשון. צירים אנטישמיים חלקו על זה ודרשו דרשות של דופי ובכך זאת נתקבלה הצעת היהודים ברוב דעות גדול. טפיסי הוא, שהסוציאליים הצביעו פה בעד ההצעה היהודית.

באוסטריה.

ווינא. ממשלת אוסטריה, בשקרה להמעיט את פליטי היהודים בארצה, הנביחה את שכר הלימוד השנתי במחלקת הרפואה בשכיל זרים פי חמשה ועשרים. על כל תלמיד זר לשלם היום כ"ה אלף כתר בשנה. והמוני תלמידים ילדי פולין, אונגרים, בוסניה וביהם היו אנוסים לחולל מלמוד. ממשלת אוסטריה נתנה מעט לזה, כי קבלה ממוסד רוקסלר באמריקה סך חמשים מיליון כתר לחתיכת האוניברסיטה רק בתנאי שלא יהנו מזה הזרים, כאשר נסע הרב ר' ד"ר חיות לאמריקה, בקשו ממנו הסטודנטים היהודים, שישתדל שם אצל אפרוספי מוסד רוקסלר, שיבטל נזירתם, ואמנם נשמעו לו והודיעו אותו, כי בטלו את התנאי, שהתנתה עם ממשלת אוסטריה, כמובן רק ע"פ דרישתה. עפ"י כבר הורד שכר הלימוד לזרים.

אמריקה.

המלאכות והציגות שבאה לניו יורק לבא בדברים עם ציוני אמריקה בדבר העבודה לרכא. נתקבלה שם בכבוד, שאין דינמתו. העתונים כותבים שרק רווולט בשוכו מאפריקה נחל בכבוד כזה. ראש האורחים ושירי הממשלה יצאו לקראתם ומחנה גדול, יהודים ונצרים של דבנות עם נדחקו לברכס, כל העתונים הקדישו מאמרים ראשיים לכבודם וכניסתם העירה היתה כמו מסע נצחון. הכבוד הזה עשה רושם גדול ויניום בלי ספק שלום והסכם בין ציוני אמריקה וציוני אירפה.

באמריקה מרכים היהודים להתרעם על הנרי מורנטאן, שעשה משתה לאינצני פדרבסקי והפליג בשבתו והרבה לו דברי חנופה. היהודים שואלים: בשם מי עשה זאת? ואיך לא התבייש החכם היהודי להשפיל כל כך כבודו לפני שונא, שבימים שהיה מורנטאן בפולין התנפלו עדין ארנני פ. בהרופים ובנדופים וכווהו כאחד הריקים? אלמלי עמד עדיין פדרבסקי בגדולתו היה אפשר עוד להבין את המעשה האויילי הזה, כי לא לפ. הוא מחלק כבוד, אלא לממשלת פולין לטובת הכלל, אבל עכשיו שם, הוא הרויט איך עזה על לב מורנטאן הנעלב לכבד את שונאו ומעליבו? הרי זה מעשה מושקא. לואי מרשל גם הוא הוומן ולא בא, אלא שלח מכתב והגיד בו לפדרבסקי את כל האמת בפניו.

בקנדה.

בסקסאטון, עיר בקנדה החלכונה, היתה ועידת של בעלי אהוות יהודים, המפורים במרחבי קנדה המערבית, המה שוכנים בודדים, ב-

האמריקני דרוק. נלוי וידוע שאין משרות טובות כזו של האנשים האלה, שהכל מתקנאים בהם. אבל מצות שמרייק מה הוא עליה וקראו שביתה על לא דבר. לא כולם, כי קצתם יראו, שמא יפסידו בידים משרה טובה כזאת, בוד של שומן ממש. וראשי הועד כראותם, שאין כל סנה לברוני נתנו גט פטורין לשובתים והעבודה נעשה גם בלעריהם. כי לא כל הפקידים הודו בהגבת השמרייק, מידי התחרטו השוכחים ושלחו כמה וכמה שליחים אל הועד להתפטר עמם ואחיב הלכו בעצמם לבקש שיקבלום בחזרה ודרך אנב הכו את דפקידים העיבדים, הכה ופצוע. המכים נתפשו ונכלאו. עתה התחילה סדרה של השתדלות, והכל שיה בכדי לקים מצות שמרייק, הממשלה הפולנית עשתה הסד גדול לאחינו שברוסיה ובאוקראינה, הנמלטים מחרב מבקשי נפשם, הממשלה נתנה להם רשות לבוא בנבולה בתנאי שלא ישבו פה ישיבת קבע, אלא יעברו הלאה אחרי זמן קצר. המועצה הלאומית היהודית בווארשא הריצה מלגרמה אל לוסין וואָרְפָה בלנדון, שישתדל בכפ עוז למצוא מקום לפליטי חרב אלה כמושכות אנגליה.

עתוני הצירים חזרו לסורם, לקטרנ על היהודים בכל ארסם ורשעתם, המלחמה ערוכה נגד המניסטר לפינני, סטטשקובסקי, המנהל את עבודת ההסכם בין הממשלה והיהודים ולפי שהעני המניסטר לחבוע בהזקה את המסים הישנים מאת בעלי האהוות, הם ניקמים בו ומקלקלים את מהשכתו, הם דמו ישכבר נצהוהו בהוציאם רבת שוא, כי הוא מתפטר, אבל הממשלה הכחישה זאת וחתם בווער' כאש.

ברוסיה.

מוולדאביבוסטוק באה מלגרמה של תחנונים מאת היהודים שם, לחוס עליהם ולהשתדל אצל הממשלה, שתשלחנה פקודות לקונסוליהם, להציל את היהודים מן ההרגה, שמכינים להם הרוסים.

הר' רוונבלאט, שר'ח הועד האמריקני, ששב מרוסיה ומאוקראינה, מספר נוראות ממצב אחינו בארץ הרמים היה, שאין מלים בשום לשון לתאר את תלאותיהם, הם עתידים לכליון חרוין אם לא יאפשרו להם לצאת בעוד מועד ולהלמט על נפשם. השרידים הנשארים מחרב אויב נועים ברעב ונקור ובמנפה, ברוסיה הסוביטית אינם תשמרם הממשלה מתנדת יד הרוצחים, אבל לא תמיד הוכל להצילם וגם ישם תפושנם יד המאות השחורות להכריתם.

ראשי האוקראינים הוציאו כרוז ליהודים, להתחבר אליהם בנעוריהם ובזקניהם ובממונם, להלהם בבולשיוויקים הרוצחים והם מתארים המצב כאלו הבולשיוויקים הם רוצחיהם, בעוד שהם האוקראים הנם ידידיהם. מתוך פחד הקימו היהודים באמת גדודים לעזרת האוקראינים. עתה נצחו הבולשיוויקים וחזרו וכבשו את כל אוקראינה ומי יודע באיזו אופן נקמו בנרדי היהודים, שנפלו בידיהם. היהודים נמצאים שם בין הפטיש והסדן ובפ הנוקם ינקם רק בהם תחלה, באו ישמועות נוראות מנליל הימל, שהאכרים נקמו נקמה איומה ביהודים, על אשר ההרימו הבולשיוויקים את תבואותיהם חנסרות, בערי הגליץ ההוא נהרגו כל היהודים 22 אלף נפש. מלאכות יהודית באה למוסקוא, לקבוצ לפני הממשלה.

לאורהיכ בבסארביה הובאו עשה הרונים יהודים וילד חי אחד מעבר לנבול באוקראינה, שנהרגו ונכווה, רק את הילד השליכו לכאר ולאשרו היו המים קפואים ונשאר עומד על הגליה, הרוצחים סקלוהו לאכנים ולא נהרג.

בליטא.

המפלגה הדמוקרטית הפולנית בוויינא השואפה לחבר את כל ביטא עם פולין על יסוד הפדרליות, מבטיחה ליהודי ליטא אוטונומיה לאומית אם יסכימו לשיטתם.

השבוע בכל העולם.

מפני הכמחת מסחר חפשי של תבואה ירדו מחירי כל התבואות עד פחות מחציתם. — ברוסיה הסובייטית נהוג מראשית החודש הזה מסחר חפשי לתבואה, תפוחי אדמה ומספוא, כדי להטות את לב האזרחים להספיק את יבול אדמתם גם לערים במחיר. — כפי הנשמע עשו אנגליה וצרפת חוזה סחר זה עתה, שאנגליה תעזור את צרפת בכך שיטת הנגישה באשכנז ובעבור זה תהיה יד אנגליה חפשית באזיה וברוסיה. לפי זה אפשר שגם בא"י תוציא צרפת את בלעה מפיה, את צר וצידון והר הרמוני. — לפי המרימ בין פולין וממשלת דנציג תכנס העיר הזאת אל שטח מדינת פולין כמובן הכלכלי ויבטלו חוקי הגבול. — צרפת עמלה להכריח את פולין ושכנותיה ליהנות מהחופש באשכנז לקיים דברי הכרית הורסילי גם בדבר השלומי הנזקים והקנס. — אנגליה היתה בצרה גדולה בשביתה של פועלי מחצבי הפחם, שפתחו את סכר המים ומלאו את המכרות מי הים ולא נתנו לבעלי המכרות להריק את המים, פועלי מסדות הברזל והספינים החליטו לשבות גם הם אם לא יכערו בעלי המכרות, אך בסוף ננלה שאין אזהרות ביניהם ופועלי הפחם נתנו בהסדר צרפות להריק את המים. אין ספק כי השפעת הבולשיוויקים נברה פה כמו באשכנז. — בהולנד מתה קיסרית אשכנז בגלותה. — האמיר פיזול יצא מאנגליה וחזר אל אביו מלך ערב ומשם ירד בנדרה, שימליכוהו שם למלך כבוד ואשור ברשיון ממשלת אנגליה ותחת חסותה. הוא קבר עליו שלא יקרא מלחמה על צרפת, להשיב לידו גם מלכות ארם. — חיל יון הוכה עוד פעם מכה רבה לפני הטורקים. ממשלת המערב יתערבו ביניהם לשפות שפום. — ממשלה פולין תנהיג בקרוב בכל הארץ מרת המתר ומשקל הקידונום.

לתודרות הגאון ר' יהונתן איבשיץ.

מאת ד"ר יוסף מיזיש.

המחוקק ע"ד ר' יהונתן והחשדים שהשדו בו רבים. — נרץ נשען בהגאון ר' יחזקאל לאנדא להרשיע את ר' יהונתן. — מכתב פלסתר אל הקיסרית מריה תרויה. — חשד מרידה במלכות. — המהסכים בזכות ר' יהונתן. — כתב השמנה מחקים בננוי הקיסרית. — הנציבות בפראג עומדה לימינו והקיסרית אוסרה לו לשוב לפראג. — הגאון ר' יהונתן משתדל לקבל את הרבנות בניקולשפורג והקיסרית דחתה אותו שוב.

הגאון ר' יהונתן איבשיץ, האיש המורם מעמו בתורתו ובחריפות תבונתו, אחד מגדולי חכמי התורה בדורות האחרונים, המפורסם בישראל ביחוד בספריו, אורים ותומים ויערות דבש, ואשר מפני חכמתו הוא נקרא בפי העם סתם: רבי ר' יונתן, נתן לחוקרי דברי ימינו ענין רב לשאת ולתת בו, ועד היום הזה עוד לא נגמר דינו ההיסטורי. כבר בימי חייו היה הגאון ר' יהונתן לחידה בעיני בני דורו, רבים עמדו לשטנו ולמצואו עונו לשנוא וממולם קמו רבים ושלמים לעורר לו ולהעיד על צדקו ועל יושר אמונתו, והוא כשהוא לעצמו נתן ידים לאלה ולאלה, בידוע חשדו בו, שנתפס למינות שיץ וכנד באמונת אחרות האל, בראש שוטניו עמד הגאון ר' יעביץ, ר' יעקב עמדין בן החכם צבי.

עמי תעודות בני הדור ההוא ועל יסוד מוצא פי הזר יהונתן, אשר כתב והודה בעצמו, הרבה אבי חוקרי דברי ימינו נרץ ללמד עליו חובה ולצידד בכל האפשר להוכיח, כי באמת שבתי צבי במשיח עליון היה בעיניו וככה אלהי נדמה לו, ואיך כל הבטחות ר' יהונתן שבועותיו, המכחישות את העובדה הזאת, רק הכוזב מקורן והטובה

טראי אדם במקום שלא דרכה בו רגל יהודי מעולם ונפשם עליהם תתעטף ביהוד כשבתות וימים טובים, אע"פ שמצבם ההמרי טוב, אין להם אפשרות להנך יצדיהם כרצונם ולהשתתף בחיים צבוריים. כל תקומם היתה, שכרבות הימים יתרבו הגולים היהודים, אשר ישליכם גורלם לקנדה המערבית, שיש בה עוד כמה שדות רחבי ידים סנויים ומקים למיליוני בית-אב לחיות ברחבה, ע"כ קבצו באספתם זו ארבעים אלף דולר לתמוך בגולים, שיואלו להשתקע בנבולם ועוד עשרת אלפי דולר לצרכי חנוך, לשכור מורים נודדים, הועידה החליטה את ההחלטה הזאת ושלחתה אל ממשלת קנדה: האספה, שהוא באתר בח 82 מושבות יהודיות, בשימה אל לב, שיש מקום בקנדה המערבית להמוני יונבים חדשים ויש צורך בהם, שישתמשו באוצרות הטבעיים של הארץ והיא וכשימה אל לב, שארבע מאות היונבים היהודים הפכו בעשרים שנות עבודה קשה מדבר שממה לשדה זרע וננייעדן, הלכך מוכח מזה, שרק טוב הוא למדינת קנדה להקל לגולים יהודים לבא לקנדה, אם יחפצו לעסוק בעבודת האדמה בגלילות המערב.

בארץ ישראל.

הפרעות, שהודיע המלך על אדוניהן, לא יכלו להתפשט במדה מרובה ות"ל שתיכף שקמה הארץ, כאשר הראתה הרשות את ידה החזקה, ראשי הערבים הקנאים השתמשו בהזדמנות בוא עברולה אחי פיזול לירושלם, להאאות, שהם רוצים במלך מאחיהם, אך לא בימים הראשונים היום, כמו אשתקד בימי נציבות הנגל בולם שונא היהודים, הוא נתן בודון יד לפושעים, והיום נדכאו המורדים תיכף ולא יוספו להרים ראש, מצב המצור הוכרו בחיפה והקנאים שבו להתחבא בחוריהם ולהאלם, ולצופים היהודים נתנה הממשלה נשק ותכרים בתור שומרי השלום.

מר בורים נולכר נתן אלפים ליש להשלים בנין הטכניקום בחיפה, שנשבת בימי המלחמה. נציב צרפת בסוריה מר כא י הצהיר, שאין לצרפת כל שייכות לגלילות עבר הירדן הדרומיים (נלעד, עמון ומואב הקדמונים) ואנגליה תוכל לשלוט בהם כרצונה, צרפת תדרוש רק, שישלמו שם סרדי ישוב שקמים. אנגליה המליכה שם את עברולה למלך. בא"י כמעט אין עוד פועלים הולכי כסף, יש עבודה לכל הרוצה לעבוד, רומה שוהי הארץ האחת בתבל, שאין בה מסור בעבודה.

שלטון איי קצב סך 145 אלף גיש להלוות לאזרחים והשלטון האנגלי מצדו קצב 175 אלף, ביהוד נקצבו אפוא 320 אלף גיש, מהיום נקבעו בא"י הלשון הערבית והעברית ללשונות רשמיות והן קודמות ללשון האנגלית.

הספינה היהודית, החלוץ, שבאה לנמל יפו והשליכה שם עונן בשעת סער עצום, נשברה מנחשול גרול, שהסתער עליה, שומרי הנמל נתנו אות לספינות אחרות קרובות לחוש לעזרת אנשי הספינה, אניה אנגלית גהרה לעזרתם והצילה שני יהודים ואיבעה ערבים.

בירושלם נקבעה ועדה לשמור את שארית הבנינים העתיקים ולחוק את בדם, עד בה חדשו ותקנו את שער דמשק, את בניני הרומיים ואת מגדל דוד.

הועד הפועל הציוני קבל על עצמו להגדיל בכך אופן את בעליה לאי באופן שעד הקונגרס, שיקהל בחודש אב בווינא, יכנסו לארץ לא פחות מעשרת אלפים יהודים ויש תקוה מיוסרת, שכולם ימצאו עבודה ומשכורת, הצלחת המלאכות הציוניות באמריקה בטיחה, איש אחד בבואליסטוק נתן מיליון מרק לקה"ק.

בעיר ח מרן כפרם נתנה העדה העניה בהתלהבות עצומה כשש טאת גיש בכסף ובחפצים לקרן היסוד.

מהרו מצד מתנגדיו לפנות ישר אל הקיסרית בכתב שטנה. ועמלם לא היה לריק. ריח הנאון ר' יהונתן נכאש באף יועצי הקיסרית עד אשר מאנו לכפר עונו. שכבר עמד להשכה מרוב ימים, אשם מרדו המדומה במ. כות, עתה חזר הוסיף ונעור ע"י מכת הלשון.

ובחדש הששי בשנה ההיא פנה ר' מרדכי בן הנאון ר' יהונתן שנית אל המלכה בבקשה לתת לאביו חנינה וסליחה, אך גם הוא לא מצא אוון קישבת. מארקוס איבשיץ היהודי מבקש לאביו המגורש מפראג רשות לשוב שמה ונוסף לזה הוא מבקש לו זכות הדירה, שנשדלה מאתו. וביום 18 לחודש הוא יצאה החלטה. להודיע את מרדכי היהודי איבשיץ. שבקשתו לא תתמלא וכי הוד מלכותה הקיסרית עומדת על דעתה ולא תוון ממנה ושע"כ יושב אחר הפעם לצמיתות.

על הדברים הברורים האלה אין מה להוסיף זולתי להשתומם לתבונת נרץ, שהשכיח לשער בדיוק אף את השנה לחבור הפכתב, אף שלא נמצא בו זמן.

זאת ועוד אחרת מצאתי בננוי הלשכה המשותפת הניד של הקיסרית, ידיעה חשובה, הנוגעת גם היא בחיי הנאון ר' יהונתן, אשר ככל נבר בעל אישיות גדולה וכוללת רבו אוהביו מצד זה ומשנאיו ושושניו מצד זה. ר' מרדכי יפהמרנליות הודיע את ר' יונתן במכתבו המובא בס' לוחות העדות וף י"ד, כי בחרו בו לרב קהל ניקולשבורג והמדינה. הח'דוקעס, המרבה לספר ולהפליג בשבח ר' יהונתן, יודע כמובן ג"כ, שר' יהונתן נבחר לרב בניש והמדינה, אבל לא ישכ"על כסא הרבנות זה. אמנם הוא מוסף לשער אף את ענין המניעה: אבל הוא נשאר על מקומו מפני שלא רצה (!) להפסיק ממשנתו ועוד דברי פטפוט כאלה. אכן האמת תהי נר לרנלנו בחפשונו אחרי המעשים שהיו. לא ר"י ס"ב לקבל את הרבנות במורביה, אלא שהקיסרית מאנה להושיבו על כסא הרבנות בארצה. ביום 14 לחודש השניעי 1753 יצאה פקודה אל הלשכה (של הנציבות במורביה) מאת הלשכה המשותפת בחצר המלכה, לאשר ולקיים את ג'שון משה פוליצר היהודי אשר הוצע ונבחר בישיבה להיות לרב בניש ולעומת זאת להשיב ריקס את פני יונה נתן איבשיץ היהודי המשתדל להשיג את המשרה הזאת, יען כי בימי העוים שעברו הושמה עליו אשמת מרד ומעל'. ככה נהיתה, שהנאון ר' יהונתן לא נתמנה לרב בקהל ניש והמדינה במורביה, אע"פ שבחרו בו ראשי הקהלות בגליל הלו ומסצו לשומו בראשו.

הננו משיכים בזה תודה וברכה מקרב לבנו לכל מכרבינו ומכבדינו לרגלי התונתנו.

אין פארלאג דאָס ביכעלי צו באקומען:

ה"מורא הקטן" העבר. קינדער-זשורנאל, שוין ערשינען
 נר. 1—12. איינצעלנמער 15 סרק.
 מי'דקומי העבר. מעשה'לאך מיט נקודות און 9 בילדער 35 .
 יהוס, ערצילונג (פֿון נ. מי'סעלעווי) 20 .
 צווישען נאכט און טאָג (פֿון מ. ערליך) 25 .
 פֿאַלקס'מיליך' לידער (פֿון מ. געבירטיג) 15 .
 פֿאַר מרים און לערער ראבאט. מיט צנדערע אויסגאבען זענען מיר גרייטצום אויסטויש. פֿאַר 5 סאָרצ. פֿון פריי. רעקאָמאָדירט 3 סרק.
 Adres wyd.: S. Monderer, Kraków XXII, Kalwaryjska 14
 —Konto czekowe P.K.O. Nr. 142.674—

מבוען. דברי נרץ, הקשים כנדים בעיני כל מוקיר רבנו, מצאו להם משען בגדול התורה מן הדור ההוא. בהנאון ר' יחזקאל לאנדא בעל נודע ביהודה וצ"ח, נרץ מביאו כעד כשר בר סמכא, ששלח מכתב אל המלכה מריה תרזיה לקטיני על ר' יהונתן. בהעחק מכתב הבקשה הזה, שמצא נרץ בננוי קהלה בפראג, נאמר בסירוש בלי כל כסות עינים, כי הרב לשלש הקהלות אה"ז (אלטזאגא, המבורג ונדסבק) סר מדרך האמונה הישרה וע"כ לא יוכל הוא, ר' יחזקאל לרור עם אדם כמוהו בעיר אחת בשלום והוא דורש מאת המלכה, כי למען שלום בני עדתו לא תשמע לבקשת ר' יהונתן, לתת לו רשיון לשבת בפראג, ולא תמלא אחריו. ולמען הנדיש את סאת חטאי ר' יהונתן ופשויעו הוסיף ר' יחזקאל להזכיר אשמת מרד, שמרד ר' יהונתן במלכות בשנת תקל"ד ומפני האשמה הזאת גורש מכל ארצות ירושת בית הכסבורג. נרץ העתיק את דברי המכתב הזה מלה במלה במהיע לדברי ימי ישראל ולמדע היהדות. מאַנאטסשריפטי של פונקל וגרץ בשנת תרל"ז וחשבוהו כדבר בדוק ומנוסה, שאין להרהר שחריו ובפרט ששדשלת בעלי כתב'היד הזה נודעה לנרץ איש מידי איש עד לחותמו ביד ימינו ממש של הנאון ר' יחזקאל, וע"פ בתב היד המאושר הזה חתך גרץ את דין ר' יהונתן לחובה.

אולם נור הדין הקשה הזה, שנשען על עדות גדול הדור ההוא הענו ושקט הנפש הנאון בעל נודע ביהודה וצ"ח, לא נתקבל על לב חכמים אחרים, כי קשה היה להם לחשוב שהנאון והצדיק ר' יהונתן נחמד באמת בעון כבד כיכ ונוסף על זה לא יכלו להעלות על דעתם, שאיש צדיק וישר כהנאון ר' יחזקאל לא משך את ידו מלהרשיע את חברו ומתת בו דוסי גם לפני המלכה.

שמות האנשים היוצאים לקראת נרץ, להסיים את אבן פנת משפחו המה, הסה החכמים ר' יעקב כהן רב בקאטוביץ בדבריו, שפרסם באנרת, אשר יצאה בהוצאת הקרן הקיימת על שם מיכאל-דוד בהאנובר בשנת תר"ל, ואחריו ר' יחזקאל דוקעס בספרו אויה למושב והשלישי ר"י שווארץ במאמרו במיע, פרייע יודישע לעהרערשטיממע. ויין תרע"ח, הראשון נלחם כבד בטרם נגלה כתב'היד הניד, דוקעס הרים ידו ביתר עוז נגד נרץ והתרים נגד, כי אין את נפשו אלא להרף ולנרף, להשפיל כבוד גדול התורה ושקר מהלשט הוא הכ"י, הנאון ר' יחזקאל לא בקש כזאת מאת הקיסרית וכל דברי נרץ בשלים ומבוטלים, מעולם לא כתב ולא חתם הרה"ג ר' יחזקאל לאנדא את המכתב ההוא.

ואנו אין לנו אלא האמת והיא תכצבץ ותעלה מתוך הרשימות העתיקות הנמצאות בננוי המלכות בוויין, שהיתה לפנים בירת קיסרי אשכנז, עיקר המכתב לא נשמר עד היום, אבל תכנו נמצא כתוב ועומד בספר הרשימות, ובו נזכרים ע"פ איב כל המכתבים, שהניעו אל לשכת הממשלה המשותפת למדינות אוסטריה ולממלכת ביהם וכן גם כל מכתבי הדתות והסקודות, שיצאו מחצר המלכה, ושם נאמר: ביום 8 לחודש השלישי בשנת 1762 אצה הלשכה המשותפת של הקיסרית בלשכת הנציבות בפראג לשלוח את חות דעתה עיד הרב הראשי יונה נתן (!) איבשיץ בענין בקשתו לתת לו רשות לשבת בארצות המלכה, כפי שנראה למטה ענתה הלשכה הפראנית לטובת ר' יהונתן, אבל אף המלצת הלשכה הזאת לא הועילה מאומה, כי קטיגור תקיף עמד נגדו, רב העיר ר' יחזקאל לאנדא, הרב הראשי אשר ליהודים בפראג מבקש, כי ישיבו ריקס פני נתן איבשיץ היהודי המשתדל להשיג רשיון לשוב לשבת בפראג, משום זה הוחלם ונמנר: הענין יונה (Res reponatur). וכבר ביום ג' לחודש הרביעי בשנה ההיא יצאה פקודה מאת הלשכה המשותפת בשם המלכה, כי פקודת הגורש, שיצאה נגד יונה נתן איבשיץ היהודי, המתגורר כעת באלטונה בשנת תק"ד, לשלול ממנו זכות ישיבת קבע בפראג, עומדת בתקפה למרות חות הדעת, שהוכעה לטובתו, לא נטעה אפוא אם נשער, כי בפראג נודע, שלשכת הנציבות אומרת לצרר בזכות ר' יהונתן וע"כ

בית מסחר הספרים של

L. Fortgang, Kraków Krakowska 33.

ספרי הוצאת שטיבל.

מ.ק.	מחיר	תיאור
60	מ.ק.	התקופה ערוך ע"ד פרישמן, ספר ד, ה, ו, ז, ה, טו, כל ספר
200	מ.ק.	מקלט, ירחון, ע"י ברקוביץ בניוירוס 5 ספרים
90	מ.ק.	שירי אנקריאון, חרנום שאול טשרניחובסקי
150	מ.ק.	איפיגניה בטורים מאת גסה, חרנום יעקב כהן
130	מ.ק.	פואמות דרמטיות פוישקין, שמעונוביץ
80	מ.ק.	הנסיעה בהרי הרץ הינדל
210	מ.ק.	גבורים ועבודת גבורים קרליץ, אינהרן
180	מ.ק.	באש ובחרב, חלק א' שנקביץ, פרענק
190	מ.ק.	חלק ב'
190	מ.ק.	חלק ג'
150	מ.ק.	חלק ד'
70	מ.ק.	ממעמקים וילד פרישמן
80	מ.ק.	מניפה של לידי וינדרמיר וילד, טביוב
100	מ.ק.	חשיבותה של רצינות
80	מ.ק.	מיתה שניצלר, יקבוביץ
110	מ.ק.	האחיות זסרמן
70	מ.ק.	רבי שלמה נגיד שלום אש, מ. שפירא
170	מ.ק.	אינבורג קלרמן, דוד צמח
120	מ.ק.	האויף, חלק א' הפטמן
500	מ.ק.	שבור וכשוף, ספור ברנר
500	מ.ק.	חיי אדם: ילדות שלום-עליכם, ברקוביץ
500	מ.ק.	נערות
500	מ.ק.	בחרות
190	מ.ק.	אירידיון קרשינסקי, בן-אברם
110	מ.ק.	מלחמה ושלום, חלק א' טולסטוי, טריווש
110	מ.ק.	חלק ב'
110	מ.ק.	חלק ג'
110	מ.ק.	שלוש אחיות, דרמה ציחוב, בן-אברם
150	מ.ק.	"ין כריסטוף רומן רולן, ה. ייבין
160	מ.ק.	חזון החשבי מאת יעקב כהן, המחיר
100	מ.ק.	הקדושים, סמפוניה

ובעדף המשלוח 5%

קטלוגים אינם נשלחים לפי שעה.

נמצא למכירה

המלון הפולני-עברי

מאת י. נוסבוים ול. דרהר.

מחירו 150 מ.ק. מכורך

למו"ס ולמורים רבט הגוז

Wyd. J. Nussbaum, Kraków, Miodowa 19.

מאת האדמיניסטרציה.

מפני עלות שכר הדפוס ושכר הפועלים בכפלים הגנו אנוסים להרים מחיר "המצפה" להרבע השני, כדי למלא עכ"פ במקצת את חסרונו. מחיר המצפה לשנה הוא מעתה 600 מ"פ, לרבע 150. מחיר גליון 15 מ.

הידות ההגרות הנפלאות ע"ד עשרת השבטים

ופתרון ע"פ כל המקורות ההיסטוריים וע"פ ההגיון הפשוט. מחירו עתה 100 מ.ק. ע"י „Hamicpe" Miodowa 22 Krakow.

Josef Perlberger

Wien II., Rembrandtstr. 39.

יגנה בשביל סוחרים בחוץ כל מיני חמרים הימיום, לוחות זכוכית, נייר וכל מעשה עור במחיר יום גום ומשלחם לבעליהם. הפירמא נוסדה בשנת 1875 ועוסקה באמינה ובדיוק נמרץ.

בשלוש שפות.

בעברית, פולנית וגרמנית יובל כל אחד לבוא לידי שלמות גמורה בעזרת מכתבי ההוראה הידועים. 32 כתבים לשפה העברית, 32 הפולנית, 10 מכתבים לגרמנית. מחירים שר עשרה מכתבים - 220 מ.קאות, של קומפלט בן 32 מכתבים - 615 מ.

השפה, ספר למודשפת עבר לבוגרים בתרגום המלים היהודית, פולנית וגרמנית, מחירו 110 מ. להוטי רש"י 15 מ. להוסף 5 אחוזים דמי משכוח לכל הזמנה. להזמין בכל בתי מסחר הספרים או ע"י

S. WALKOWSKI Kraków, Miodowa 22.

סוכנות "המצפה" באוסטריה היא בבית
 Jos. Perlberger II. Rembrandtsir. 39 Wien.

סוכנות "המצפה" במשכו סלובקיה הא
 Dr. R. Färber MORAWSKA OSTRAWA
 Chelčický 7.